

Det kongelige Arbeidsdepartement
Postboks 8019 Dep
0030 OSLO

Vår dato 20.09.2010
Deres dato 16.06.2010
Vår referanse DM 300588
Deres referanse 200704148-/GT

Hørings svar: NOU 2010:5 "Aktiv deltakelse, likeverd og inkludering - et helhetlig hjelpemiddeltilbud "

Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) støtter opp om et hjelpemiddeltilbud som bidrar til deltakelse og inkludering av flest mulig personer med funksjonsnedsettelse i arbeidslivet. Utvalget identifiserer deltakelse og inkludering i arbeidslivet som en av fem hovedutfordringer. Vi vil konsentrere våre kommentarer til denne delen av utvalgets innstilling.

Andelen sysselsatte blant personer med funksjonshemming var om lag 44 prosent i 2. kvartal 2010. Videre oppgir om lag 24 prosent av ikke-sysselsatte funksjonshemmede at de ønsker arbeid, mens 20 000 av disse er klassifisert som arbeidssøkere. Det er viktig at disse personene får bistand til å komme inn i arbeidsmarkedet, og bør etter NHOs syn ses i sammenheng med målene i ny IA-avtale om økt sysselsetting av personer med redusert funksjonsevne. Personer i yrkesaktiv alder og med relevant kompetanse bør delta i arbeidslivet fremfor å motta passive trygdeytelser. Sintefs evaluering av IA-avtalen i 2009 viser at det er et forbedringspotensial, men det krever innsats å samordne brukernes og virksomhetenes behov. Evalueringen viser også at større bedrifter mener seg bedre egnet til å inkludere de som står utenfor arbeidslivet grunnet redusert funksjonsevne.

Et helhetlig hjelpemiddeltilbud

Utvalgets forslag om innføring av sektoransvarsprinsippet gir etter NHOs vurdering et godt utgangspunkt for hvordan tjenestene best kan organiseres i årene som kommer. I høringsmøtet i Folkets Hus den 15. september i år fremkom det imidlertid at brukerorganisasjonene mener en desentralisering av ansvaret for de daglige hjelpemidlene til kommunene, kan svekke likebehandlingen og gi et mindre enhetlig tjenestetilbud.

Målestokken for hva et helhetlig hjelpemiddeltilbud skal være er et politisk ansvar. NHO støtter utvalget i at samfunnets ansvar er å kompensere for nødvendige merutgifter til hjelpemidler, og bør avgrenses mot forbruks-goder som påhviler den enkelte. Teknologiutviklingen gjør denne grenseoppgangen særlig aktuell.

Innsatsen bør rettes inn mot dem som trenger det mest for å kunne integreres i arbeidslivet, og terskelen til hjelpemiddeltilbudet bør ikke senkes fra dagens nivå. Det vil fort kunne svekke formålet og kvaliteten på tjenesten mens kostnadene vil stige. Mål og målgrupper bør derfor fremkomme tydelig og hjelpemiddeltilbudet bør ikke fungere som sikring mot fattigdom. Det er ivarettatt i andre deler av lovverket. NHO kan derfor ikke støtte utvalgets forslag om å oppheve aldersgrensen på 26 år for aktivitetshjelpemidler, eller å fjerne

årsakssammenhengen mellom sykdom, skade og lyte og redusert funksjonsevne som vilkår for rett til stønader.

Forslag om ny arbeidsmarkedslov

Arbeidsmarkedsloven har til formål å oppnå et inkluderende arbeidsliv gjennom et vel-fungerende arbeidsmarked med høy yrkesdeltakelse og lav arbeidsledighet. Folketrygdlovens formål er å gi økonomisk trygghet ved å sikre inntekt og kompensere for særlige utgifter ved blant annet arbeidsløshet, sykdom og skade, uførhet, alderdom og dødsfall. Folketrygden skal bidra til utjevning av inntekt og levekår og hjelp til selvhjelp med sikte på at den enkelte skal kunne forsørge seg selv og klare seg selv best mulig til daglig.

NHO mener disse ulike formålene er godt ivaretatt med dagens struktur, og ser ikke behovet for en ny arbeidsmarkedslov. Bestemmelser som har til formål og inkludere flest mulig i arbeidslivet bør omfatte alle i yrkesaktiv alder, uavhengig av funksjonsevne. Det er videre viktig å kunne se folketrygdens ytelse i et samlet og helhetlig perspektiv som støtter opp under arbeidslinjen.

Hjelpemidler og tilrettelegging i arbeid

Offentlige virkemidler må støtte opp om et mer inkluderende arbeidsliv. Så langt har formidlingen av hjelpemidler rettet mot arbeidslivet vært svært beskjedent. Fafos undersøkelse viser at bare 2,6 prosent av sakene hos hjelpemiddelsentralene er arbeidsplassaker. En mer aktiv strategi for sysselsetting av personer med nedsatt funksjonsevne og økt bruk av graderte sykemeldinger vil kunne endre dette.

Utvalget påpeker at hjelpemiddelsentralene i liten grad er virksomhetsnære i sitt arbeid. Godt samarbeid mellom NAV arbeidslivssentre, hjelpemiddelsentralene og bedriftene, kombinert med raskere saksbehandling blir viktige suksesskriterier. Bedriftshelsetjenesten (BHT) har en viktig oppgave i tilretteleggingsarbeidet som rådgiver for bedriftene, og at helse- og attføringsfaglig kompetanse er nødvendig.

Arbeidsgivers plikt til tilrettelegging

Utvalget hevder at store og ressurssterke virksomheter må kunne pålegges mer tilretteleggingsansvar enn mindre bedrifter med færre ressurser. NHO mener bedriftene allerede tar et betydelig ansvar for sine ansatte. I omfang vil det gjerne være slik at store bedrifter tilrettelegger for flere enn det en liten bedrift kan klare. I praksis tilrettelegger bedriftene for sykemeldte, seniorer, gravide og ansatte med funksjonsnedsettelse. Pensjonsreformen med mulighet for å kombinere arbeid og alderspensjon vil øke behovet for tilrettelegging ytterligere fra 1. januar 2011. Den enkelte arbeidsgiver må vurdere omfanget av behovene opp mot hensynet til driften av virksomheten. En bedrifts viktigste oppgaver er å være lønnsom.

Tilretteleggingsgaranti

NHO mener tilretteleggingsgarantien er et viktig virkemiddel som bør inngå i de arbeidsrettede tiltakene for NAV-kontorene og være et virkemiddel for at personer med nedsatt funksjonsevne får nødvendige hjelpemidler, tilrettelegging og oppfølging. Det er dokumentert at en del arbeidstakere som stod i fare for å falle ut av arbeidslivet på grunn av funksjonsnedsettelse, er blitt værende. Og at arbeidssøkere med funksjonsnedsettelse er kommet i arbeid. Tilretteleggingsgarantien synes som et velegnet virkemiddel for å få flere med funksjonsnedsettelse tilbake i arbeid.

Tilretteleggingstilskuddet

Tilretteleggingstilskuddet er forbeholdt IA-bedrifter. Det er viktig at dette videreføres slik det ble enighet om i ny IA-avtale; et virkemiddel forbeholdt IA-bedrifter.

Sterkere og mer tilgjengelige kompetansemiljøer for arbeidslivet

NHO slutter seg til utvalgets tilråding om at hjelpemiddelsentralene bør ha en langt tydeligere innretning mot Arbeids- og velferdsetatens arbeid. NAVs Arbeidslivssentre er en viktig ressurs for bedriftene. Hjelpemiddelsentralene må knyttes tettere mot Arbeidslivssentrene for å utgjøre et ressurs- og kompetansemiljø, i nær kontakt med bedriftshelse-tjeneste og arbeidsgivere. Et mer tilgjengelig kompetansemiljø vil være stimulerende for alle aktørene og skape raskere avklaring.

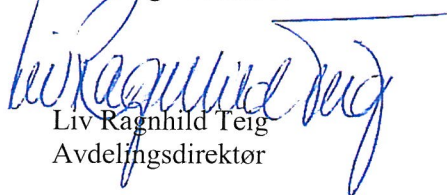
Kompetanse, forskning, innovasjon

NHOs erfaring fra prosjekter er at det har vært lite utvikling og forskning på hjelpemiddelområdet. Den demografiske utviklingen setter arbeidskraften under press og vil kreve mer bruk av teknologiske hjelpemidler. Opprettelse av ressurs- og kompetansemiljøer vil bidra til økt aktivitet for utvikling, forskning og produktforbedring. Arbeids- og velferdsetatens forskningsprogram FARVE kan stimulere til utprøving og forsøk.

Vennlig hilsen

NÆRINGSLIVETS HOVEDORGANISASJON

Avdeling Arbeidsliv

Liv Ragnhild Teig

Avdelingsdirektør